

## บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการแปรการใช้ศัพท์ในภาษาไทยคำของคนสามระดับอายุ ใน 4 จังหวัด คือ จังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม ราชบุรี และเพชรบุรี ผู้วิจัยกำหนดจุดเก็บข้อมูลจังหวัดละ 2 จุด รวม 8 จุดเก็บข้อมูล ใช้หน่วยพรรคจำนวน 650 หน่วยพรรค สอบถามผู้บอกภาษาทั้งชายและหญิงโดยแบ่งผู้บอกภาษาเป็น 3 ระดับอายุ คือ ระดับอายุที่ 1 อายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไประดับอายุที่ 2 อายุตั้งแต่ 45-55 ปี ระดับอายุที่ 3 อายุตั้งแต่ 18-35 ปี รวมผู้บอกภาษาทั้งสิ้น 96 คน

ผลการวิจัยพบว่า ทุกจุดเก็บข้อมูลมีรูปแบบการใช้ศัพท์ของคนสามระดับอายุ 10 รูปแบบ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ 1. รูปแบบการใช้ศัพท์ที่ผู้บอกภาษาทั้งสามระดับอายุใช้ศัพท์เหมือนกัน 2. รูปแบบการใช้ศัพท์ที่ผู้บอกภาษาทั้งสองระดับอายุใช้ศัพท์เหมือนกัน 3. รูปแบบการใช้ศัพท์ที่ผู้บอกภาษาทั้งสามระดับอายุใช้ศัพท์ต่างกัน ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 จะใช้ศัพท์ไทดำมากที่สุดและลดลงในผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 และ 3 ขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 จะใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทดำมากที่สุดและลดลงในผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 และ 1

เมื่อพิจารณาแต่ละจุดเก็บข้อมูลพบว่า ชุมชนที่รักษาการใช้ศัพท์ไทดำทั้งสามระดับอายุมากที่สุดคือ ตำบลดอนมะเกลือ อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ชุมชนที่ใช้ศัพท์อื่นมากที่สุดคือ ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ส่วนการเปรียบเทียบหมวดศัพท์กับการใช้ศัพท์ ทั้งสามระดับอายุพบว่า หมวดคำถาม คำเชื่อม ลักษณะนาม คำบอกเวลา ยังคงใช้ศัพท์ไทดำมากที่สุด ส่วนหมวดวัตถุ สถานที่ ใช้ศัพท์อื่นมากที่สุด

ด้านการแปรความหมายพบว่ามี การแปรแบบกว้างออกและแคบเข้า โดยศัพท์ไทดำจะให้ความหมายแคบเข้าและศัพท์อื่นจะใช้ในความหมายกว้างออกทำให้เกิดการสูญเสียศัพท์ไทดำในอนาคต ด้านการแปรรูปศัพท์มีทั้งการตัดพยางค์ การเพิ่มพยางค์ และการเปลี่ยนพยางค์ นอกจากนี้ยังพบการแปรเสียงของศัพท์โดยเกิดเสียงใหม่ในภาษาไทยคำ และเปลี่ยนบางหน่วยเสียงที่แสดงกลุ่มย่อย อันเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาไทยคำให้เป็นเสียงที่เหมือนกับภาษากลุ่มอื่น

**คำสำคัญ :** การแปรศัพท์, การแปรตามภูมิภาค, การแปรเชิงสังคม, คนสามระดับอายุ, ไทดำ, ไทยโซ่ง  
ไทยทรงดำ, ลาวโซ่ง

## Abstract

This research aims to study lexical variation in Tai Dam among three generations in 4 provinces, namely Suphanburi, Nakhonpathom, Ratchaburi, and Phetchaburi. In collecting data, the researcher selected 8 areas (2 areas for each province) and employed 650 semantics units. There were 96 informant including both male and female. The informants were divided into 3 generations: (i) those who are 65 years old or more, (ii) those who are 45-55 years old, and (iii) those who are 18-35 years old.

It was found that in every area, there are 10 patterns of lexical usage among three generations. The 10 patterns can be classified into 3 classes: (i) semantic units which the three generations used the same lexical (ii) semantic units which the two generations used the same lexical (iii) semantic units which the three generations used different lexical. The first generation used Tai Dam lexical the most whereas the third generation used Tai Dam lexical the least. Regarding the usage of other dialect, the third generation used other the most whereas the first generation used other lexical the least.

Furthermore, it was found that the area where the three generations used Tai Dam lexical the most is Donmaklua Sub-district, U-thong District, Suphanburi Province. On the other hand, the area where the three generations used other lexical the least is Huayyangton Sub-district, Pakto District, Ratchaburi Province. In comparing semantic group used by the three generations, it was found that they used Tai Dam lexical in semantic group in express of questions, conjunctions, classifiers, and time markers the most. In contrast they used other lexical in semantic group in expression of things and places.

In semantic variation, both cases of widening and narrowing were found, Meanings of Tai Dam lexical were narrowed whereas meaning of other lexical were widened. This suggested that Tai Dam lexical will possibly disappear in the future. Moreover, some lexical changes were deletion and addition of syllables as well as changes in syllables. Additionally, a phonological variation such as adding new allophones and changes some Tai Dam phonemes like other languages were found.

**Keyword :** lexical variation, region variation, social variation, three generation, Tai Dam, Thai Song,

Thai Song Dam, Lao Song, Black Tai